

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83852,Bassalik-Kazimierz-Marian-Antoni.html>
2022-09-30, 08:47

Bassalik Kazimierz Marian Antoni

BASSALIK Kazimierz Marian Antoni (12 VI 1879, Brzezine k. Pleszewa – 27 VI 1960, Warszawa), botanik, fizjolog roślin, mikrobiolog, leśnik. Syn Juliana, nauczyciela, i Wandy, z domu Piotrowicz.

Po ukończeniu w 1899 Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu, 1899–1902 odbył studia w Königlich-Sächsische Forstakademie w Tharandt k. Drezna. Następnie krótko pracował w Komisji Urządzania Lasów w Serbii. W 1903–06 studiował chemię i fizykę na uniwersytecie w Berlinie, a 1906–08 botanikę na uniwersytecie w Bazylei, pod kierunkiem A. Fischera, którego został asystentem w Katedrze Botaniki. W 1909 uzyskał tam doktorat, broniąc rozprawy *Über die Verarbeitung der Oxalsäure durch Bacillus extorquens n. sp.* napisanej pod kierunkiem Fischera, a w 1916 habilitację na podstawie pracy *Über die Rolle der Oxalsäure bei den Grünen Pflanzen. Die Zersetzung der Oxalsäure bei Rumex acetosa*. W związku z mobilizacją kadry uczelni podczas I wojny światowej, 1914–18 B. pełnił obowiązki dyrektora Inst. Botaniki i Ogródu Botanicznego w Bazylei. W 1918 zachęcony propozycją L. Marchlewskiego wrócił do Polski i od 1919 kierował oddziałem mikrobiologii Państwowego Inst. Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. W tymże roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym. W 1921 objął Katedrę Fizjologii Roślin UW. Jednocześnie 1920–23 był dyrektorem Państwowego Inst. Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy. Na UW pracował do 1960, dwukrotnie będąc dziekanem, a podczas okupacji uczestniczył w tajnym nauczaniu akademickim. W placówkach Państwowego Inst. Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego organizował zakłady botaniczne i tworzył program badawczy dla Rolniczego Inst. Naukowego. Był współzałożycielem ANT w Warszawie (1923), członkiem m.in. TNW (rzeczywistym 1922, zwyczajnym 1929), PAU (korespondentem 1945, czynnym 1946), PAN (tytułarnym

1952, rzeczywistym 1957), członkiem honorowym Polskiego Tow. Botanicznego (1951), członkiem Szwajcarskiego Tow. Botanicznego.

B. współtworzył mikrobiologię polską, był twórcą polskiej szkoły mikrobiologii gleby. Badał problemy związane z metabolizmem bakterii. Zajmował się wpływem mikroorganizmów glebowych na wzrost i odżywianie się roślin, oraz czynnikami stymulującymi rozwój roślin wyższych i drobnoustrojów, kształtowaniem się próchnicy glebowej i rolą flory bakteryjnej. Badał odżywianie mineralne roślin oraz znaczenie szczawianów w metabolizmie roślin wyższych. Wyizolował z przewodu pokarmowego dżdżownicy drobnoustroje zdolne do rozkładania krzemianów oraz bakterie zdolne do rozkładania szczawianów (nawet nierozpuszczalnych). Najważniejsze prace: *Bios, auksymony, witaminy i koloidy w świetle badań nad wiązaniem azotu przez Azotobacter chroococcum Beij.* (1931), *Zur „Auximon” Frage* (1934), *Zmiany w torfowisku wywołane odwodnieniem w świetle procesów mikrobiologicznych* (1957).

B. był człowiekiem niezależnych sądów, przeciwstawiającym się niesłusznym zarządzeniom władz w okresie międzywojennym, a po wojnie administracyjnemu wprowadzaniu sowieckich trendów „nowej biologii”. Bardzo surowo i krytycznie oceniał własne prace. Był odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1938 i 1951 z Gwiazdą), państwową nagrodą naukową I stopnia (1952).

SBP (L. Karpowiczowa); Śródka.

S. Błażejowski, J. Kutta, M. Romaniuk *Bydgoski słownik biograficzny* t. 2, Bydgoszcz 1995; A. Drozdowicz: *Kazimierz Bassalik (1879–1960)*, SMDNP Seria B 1967, z. 13; T. Majewski: *Botanika w Warszawie. Zarys historyczny*, Warszawa 2010; Archiwum PAN w Warszawie: sygn. III-75.

Wanda Grębecka

[Poprzedni](#)
[Następny](#)